09/06/2025

Το Θείον Πρόσωπον και το έργον του Παρακλήτου – Του Λάμπρου Σκόντζου

/ Γνώμες

Η μεγάλη εορτή της Πεντηκοστής, αποτελεί για την Εκκλησία μας ένας σπουδαίος εορτολογικός σταθμός. Την αγία αυτή ημέρα εορτάζει και πανηγυρίζει λαμπρά το μεγάλο γεγονός της καθόδου του Παναγίου Πνεύματος στην ομήγυρη των μαθητών του Κυρίου, ως συνεχιστής του απολυτρωτικού έργου του Χριστού. Ο Κύριος και Θεός Παράκλητος είναι ο πρωτοστάτης αυτής της εορτής, γι' αυτό Τον τιμάμε και Τον προσκυνάμε αυτή τη λαμπρή ημέρα και επίσης είναι αφιερωμένη η επόμενη ημέρα σε Εκείνον, η Δευτέρα του Αγίου Πνεύματος. Η κάθοδός Του στον κόσμο την ευλογημένη εκείνη ημέρα της Πεντηκοστής, στο υπερώο της Ιερουσαλήμ (Πράξ.2:1) σήμανε αναμφίβολα μια νέα εποχή για την πορεία του κόσμου και την ιστορία της σωτηρίας του ανθρωπίνου γένους.

- Γράφει ο Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος

Το Άγιον Πνεύμα δεν είναι κάποια απρόσωπη δύναμη του Θεού, όπως βλάσφημα δίδασκαν και διδάσκουν οι ανά τους αιώνες πνευματομάχοι αιρετικοί. Το Άγιον Πνεύμα είναι το τρίτο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος. Είναι Θεός αληθινός, διότι μετέχει της θείας ουσίας ισότιμα με τον Πατέρα και τον Υιό. Είναι επίσης πρόσωπο αληθινό, προσωπικότητα ενσυνείδητη, έχοντας τη δική Του υποστατική ιδιότητα, η οποία τον καθιστά ξεχωριστή και μοναδική προσωπικότητα, χωρίς να συγχέεται με άλλο πρόσωπο. Σύμφωνα με την βιβλική διδασκαλία, η οποία κατανοήθηκε ορθώς μόνο μέσα στην Εκκλησία, το προσωπικό υποστατικό ιδίωμα του Κυρίου Παρακλήτου, τον Οποίο τον καθιστά μοναδικό, είναι η αΐδια εκπόρευσή Του από τον Πατέρα.

Η αιρετική προσθήκη από την παπική ετεροδοξία της βλάσφημης διδασκαλίας της εκ και του Υιού εκπορεύσεώς Του (Filioque), αποτελεί σοβαρή εκτροπή από την βιβλική και αγιοπατερική διδασκαλία της αρχέγονης Εκκλησίας και ανατροπή της χριστιανικής πίστεως περί υποστατικών ιδιωμάτων των Θείων Προσώπων της Αγίας Τριάδος. Η φράγκικη αυτή σοβαρή κακοδοξία, η οποία ενσωματώθηκε στο Σύμβολο της πίστεως το 1019 από την παπική εκκλησία και έγινε πίστη της, αποτελεί την κυριότερη αιτία του σχίσματος του 1054 και το σοβαρότερο σημείο αναφοράς των σχέσεων της Ανατολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας και του παπισμού. Δεν θα πρέπει να ξεχνάμε πως οι Δυτικοί θεωρούν εμάς τους ορθοδόξους αιρετικούς διότι απορρίπτουμε την αιρετική διδασκαλία του Filioque!

Οι μετά το σχίσμα Πατέρες, Ομολογητές και Διδάσκαλοι της Εκκλησίας μας, με προεξάρχοντες τον Άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά και τον Άγιο Μάρκο Εφέσου, έδωσαν τιτάνιους αγώνες κατά αυτής της αιρετικής διδασκαλίας, διότι θεωρήθηκε από αυτούς ως μια ακόμα σοβαρή τριαδολογική κακοδοξία, η οποία βεβηλώνει (το σχετικώς αποκεκαλυμμένο) μυστήριο της υπάρξεως του Τριαδικού Θεού. Επιγραμματικά αναφέρουμε ότι η αιρετική πίστη του Filioque καταργεί την μοναρχία της Θεότητος και δημιουργεί δύο αρχές στην Αγία Τριάδα. Συγχέει το προσωπικό υποστατικό ιδίωμα του Πατρός, περί της εκπορεύσεως του Πνεύματος από Αυτόν και υποβιβάζει τη θέση του Αγίου Πνεύματος στην ισότιμη ύπαρξή Του στη Θεότητα, ως πρόσωπο, υπηρετούντος την θέληση του Πατρός και του Υιού! Αυτό σημαίνει ότι η κακοδοξία αυτή η οποία δυστυχώς συντηρείται επιδεικτικά από τους παπικούς, αποτελεί το σημαντικότερο εμπόδιο επαναπροσέγγισης Ορθοδοξίας και δυτικών ετεροδόξων.

Πάμπολλα χωρία από την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη φανερώνουν περίτρανα τον ισότιμο ρόλο του Παναγίου Πνεύματος μαζί με τα άλλα δύο Θεία Πρόσωπα της

Τριάδος, στην διαδικασία της δημιουργίας του κόσμου και της σωτηρίας του ανθρωπίνου γένους.

Η ενανθρώπιση του Υιού και Λόγου του Θεού έγινε συνεργεία του Αγίου Πνεύματος. «Το γαρ εν αυτή (τη Παρθένω) γεννηθέν εκ Πνεύματος εστίν Αγίου» (Ματθ.1:20) διαβεβαίωσε ο άγγελος Κυρίου στον Ιωσήφ και «Πνεύμα Άγιον επελεύσεται επί σε και δύναμις υψίστου επισκιάσει σοι» (Λουκ.1:35) ανήγγειλε ο αρχάγγελος Γαβριήλ στην Θεοτόκο. Το Άγιον Πνεύμα αναπαύεται στο Χριστό (Ησ.61:1), παρίσταται στην Βάπτισή Του για την επιβεβαίωση της μεσσιανικής Του ιδιότητος (Ματθ.3:15). Τον στηρίζει ως άνθρωπο (Ματθ.4:1). Μέσω του Πνεύματος του Κυρίου ευαγγελίζεται τους πτωχούς, ιατρεύει τους ασθενείς, κηρύσσει την ελευθερία στους αιχμαλώτους και δίνει την ανάβλεψη των τυφλών (Λουκ.4:18). «Εν Πνεύματι Θεού» διώχνει τα δαιμόνια (Ματθ.12:28). Το Άγιον Πνεύμα είναι ο σύνδεσμός Του με τον Πατέρα (Λουκ.10:21).

Ο Παράκλητος, «το Πνεύμα της αληθείας» θα γίνει ο συνεχιστής του απολυτρωτικού έργου του Χριστού «εις τον αιώνα» (Ιωάν.14:15). Αυτός θα πάρει τη θέση Του στο έργο της σωτηρίας, «εάν δε πορευθώ, πέμψω αυτόν (τον Παράκλητον) προς ημάς και ελθών εκείνος ελέγξει τον κόσμον περί αμαρτίας και περί δικαιοσύνης και περί κρίσεως ... όταν έλθη εκείνος, το Πνεύμα της αληθείας, οδηγήσει υμάς εις πάσαν την αλήθειαν» (Ιωάν.16:7,13) διαβεβαίωσε ο Χριστός τους μαθητές Του, λίγο πριν το εκούσιο πάθος Του. Σε ερώτηση των μαθητών προς τον Κύριο Ιησού Χριστό, μετά την ανάστασή Του: «Κύριε εν τω χρόνω τούτω αποκαθιστάνεις την βασιλείαν τω Ισραήλ;», τους απάντησε πως «ουχ υμών γνώναι χρόνους ή καιρούς ους ο πατήρ έθετο εν τη ιδία εξουσία, αλλά λήψεσθε δύναμιν επελθόντος του Αγίου Πνεύματος εφ' υμάς, και έσεσθέ μοι μάρτυρες εν τε Ιερουσαλήμ και εν πάση τη Ιουδαία και Σαμαρεία και έως εσχάτου της γης» (Πράξ.1:6-8-). Με την έμμεση αυτή απάντησή Του ο Κύριος δήλωνε πως η Βασιλεία του Θεού είναι η παρουσία του Αγίου Πνεύματος στην Εκκλησία Του. Η αγία ημέρα της Πεντηκοστής είναι η απαρχή της εσχατολογικής εποχής, η οποία θα περατωθεί με το τέλος της ανθρώπινης ιστορίας.

Η ευλογημένη επαγγελία του Χριστού πραγματοποιήθηκε την αγία αυτή ημέρα. Το Πανάγιο Πνεύμα κατήλθε στο υπερώο της Ιερουσαλήμ, όπου «ήσαν άπαντες ομοθυμαδόν επί το αυτό» συναγμένοι οι άγιοι Απόστολοι (Πράξ.2:1). Ο ερχομός Του ήταν σαν «εκ του ουρανού ήχος ώσπερ φερομένης πνοής βιαίας» και η ορατή παρουσία Του ως «γλώσσαι ωσεί πυρός», το Οποίον «εκάθισέ τε εφ' ένα έκαστον αυτών (των μαθητών)» (Πράξ.2:3-4). Σύμφωνα με τον θεόπνευστο συγγραφέα του βιβλίου των Πράξεων των Αποστόλων, το «Ευαγγέλιον του Πνεύματος», όπως αποκαλείται, μεταμόρφωσε κυριολεκτικά τους αγράμματους μαθητές σε νέες

δυναμικές προσωπικότητες, με πρώτο ορατό σημείο το φαινόμενο του «λαλείν ετέραις γλώσσες καθώς το Πνεύμα εδίδου αυτοίς αποφθέγγεσθαι» (Πράξ.2:4). Έτερο απτό φαινόμενο της προσωπικής τους μεταμορφώσεως υπήρξε η θαρραλέα ομιλία του αποστόλου Πέτρου προς τους εκστατικούς, μπροστά στο παράδοξο φαινόμενο, όχλους της Ιερουσαλήμ (Πραξ.2:1436). Το αποτέλεσμα ήταν συγκλονιστικό. Ο εμπνευσμένος από το Πνεύμα του Θεού λόγος του κορυφαίου αποστόλου «κατενύγησε την καρδίαν» των όχλων (Πράξ.2:37) με αποτέλεσμα να ζητούν από τους αποστόλους: «τι ποιήσομεν άνδρες αδελφοί;». Ο Πέτρος τους προέτρεψε: «μετανοήσατε, και βαπτισθήτω έκαστος υμών επί το ονόματι Ιησού Χριστού εις άφεσιν αμαρτιών, και λήψεσθε την δωρεάν του Αγίου Πνεύματος». Εκείνοι «ασμένως αποδεξάμενοι τον λόγον αυτού εβαπτίσθησαν, και προσετέθησαν τη ημέρα εκείνη ψυχαί ωσεί τρισχίλιαι» (Πράξ.2:37-41). Έτσι γεννήθηκε το ορατό επί γης στρατευόμενο μέρος της Εκκλησίας του Θεού. Η αγία Πεντηκοστή θεωρείται ως η εν Αγίω Πνεύματι γενέθλιος ημέρα της Εκκλησίας!

Η Αγία Εκκλησία είναι, σύμφωνα με την βιβλική θεολογία, το σώμα του Χριστού και Αυτός η κεφαλή του σώματος (Εφεσ.5:23) Το Άγιο Πνεύμα είναι η ψυχή του εκκλησιαστικού αυτού σώματος. Όπως στο φυσικό ανθρώπινο σώμα η ψυχή ζωοποιεί το σώμα, τι ίδιο και η παρουσία του Παρακλήτου ζωοποιεί την Εκκλησία, κάνει το εκκλησιαστικό σώμα εύρωστο και δυνατό και αθάνατο. Αυτό σημαίνει ότι τα μέλη του σώματος, οι πιστοί, ζούμε μέσα στην Εκκλησία την όντως ζωή, χάρις στο ενοικούν σε Αυτή Πνεύμα του Θεού. Μέσα σε αυτή υπάρχουμε, τρεφόμαστε με ουράνια τροφή, κεχαριτωνόμαστε, αγιαζόμαστε και σωζόμαστε.

Το Άγιο Πνεύμα συνεχίζει το απολυτρωτικό έργο του Χριστού μας μετά την εις Ουρανούς Ανάληψή Του. Αυτός διαχέει τις άκτιστες δωρεές του Θεού στους ανθρώπους και ολόκληρη τη δημιουργία. Αυτός είναι ο πραγματικός τελετουργός των Ιερών Μυστηρίων, μέσω των οποίων οι πιστοί αγιάζονται και σώζονται. Αυτός καθιστά τους λειτουργούς της Εκκλησίας κεχαριτωμένα όργανά Του, για την επιτέλεση του σωστικού έργου του λαού του Θεού. Αυτός εμπνέει πνεύματα προφητείας και σοφίας. Αυτός διαφυλάσσει την Εκκλησία από τις επιβουλές των οργάνων της πλάνης και του ψεύδους (Ιωάν.16:13). Αυτός μοιράζει χαρίσματα στους πιστούς (Α΄Κορ.12:4) και πραγματοποιεί την υιοθεσία τους στο Θεό (Γαλ.4:6). Αυτός συγκροτεί όλον τον θεσμό της Εκκλησίας (Λουκ.24:49).

Ο Κύριος και Θεός Παράκλητος ενοικεί στην Εκκλησία του Χριστού και επεργάζεται την σωτηρία μας. Χρειάζεται όμως και τη δική μας συγκατάθεση για να πραγματοποιηθεί αυτή. Ας ανοίξουμε διάπλατα τις πύλες ψυχής μας και ας Του επιτρέψουμε να εισέλθει σε αυτή να μας καθαρίσει από κάθε ρύπο αμαρτίας, να μας φωτίσει με τον δικό Του φωτισμό και να μας ανακαινίσει σε νέες θεοειδείς

υπάρξεις.

Πηγή: pemptousia.gr